

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud České Budějovice – pobočka v Táboře, rozhodl v hlavním líčení konaném dne **14. ledna 2015** v Táboře, v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Petra Černého a přísedících JUDr. Petra Hasíka a Mgr. Josefa Dundy, v trestní věci **obžalovaného** [redacted], **takto:**

Obžalovaný

[redacted],

nar. [redacted] v [redacted], žák [redacted], trv. bytem [redacted], [redacted], okr. [redacted], nyní bytem [redacted], [redacted], okr. [redacted],

uznává se vinným, že

dne 28.9.2013 kolem 23:00 hodin v [redacted], okr. [redacted], v dětském pokoji rodinného domu v [redacted], ovlivněn alkoholem, s cílem vlastního pohlavního uspokojení, přinutil k souloži, ač znal její věk, nezletilou [redacted], nar. [redacted], ke které přisedl na postel, začal ji osahávat [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], a přes opakovaný aktivní slovní i fyzický odpor poškozené spočívající v kopání, štípání a škrábání, [redacted],

tedy

jiného násilím donutil k souloži a tento čin spáchal na dítěti mladším patnácti let,

č í m ž s p á c h a l

zvlášť závažný zločin znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku.

a o d s u z u j e s e z a t o

podle § 185 odst. 3 tr. zákoníku za užití § 40 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody na **3 (tři) léta.**

Podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku, § 84 tr. zákoníku a § 85 odst. 1 tr. zákoníku se obžalovanému výkon tohoto trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v délce **4 (čtyř) let a 6 (šesti) měsíců** s tím, že se nad obžalovaným vyslovuje **dohled.**

Podle § 99 odst. 1 tr. zákoníku se obžalovanému ukládá **ochranné léčení sexuologické** ve formě **ambulantní.**

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu se obžalovanému **ukládá povinnost** zaplatit poškozené nezl. [redacted], nar. [redacted], místo bydliště vedeno mimo trestní spis ve smyslu § 55 odst. 1 písm. c) tr. řádu, k rukám její zmocněnkyně JUDr. Aleny Vobořilové, advokátky se sídlem České Budějovice, U Trojice 2122/7, na náhradě nemajetkové újmy částku **125.000 Kč (jednostodvacetpěttisíckorunčeských).**

Podle § 229 odst. 2 tr. řádu se poškozená se zbytkem svého uplatněného nároku **odkazuje** na řízení ve věcech občanskoprávních.

O d ů v o d n ě n í :

Obžalobou státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích– pobočky v Táboře ze dne 17.4.2014, č.j. [redacted], byl před soud postaven obžalovaný [redacted], kterému bylo kladeno za vinu spáchání zvlášť závažného zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku.

Dokazování

Krajský soud ve věci nařídil hlavní líčení, v němž vyslechl obžalovaného [redacted], znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a sexuologie MUDr. Jiřího Hrdličku, matku poškozené [redacted] a se souhlasem stran přečetl protokoly o výslechu svědků [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted]. Podle ust. § 102 odst. 2 tr. řádu potom přečetl výpověď poškozené [redacted] z přípravného řízení, když její osobní slyšení navrhované státní zástupkyní shledal

nevhodným. Dále pak bylo dokazování provedeno listinnými důkazy, a sice protokolem o trestním oznámení, protokolem o ohledání místa činu s plánkem a fotodokumentací, jakož i protokolem o prohlídce těla s fotodokumentací, lékařskými zprávami, úředním záznamem, rodným listem poškozené a rozsudkem Okresního soudu v [redacted] jako opatrovnického soudu ve věci sp.zn. [redacted]. Opatřeny a přečteny byly též zprávy orgánů sociálně právní ochrany dítěte a základní školy v [redacted] týkající se osoby poškozené a opis rejstříku trestů obžalovaného, zpráva z místa bydliště, zpráva školy k jeho osobě. Po takto provedeném dokazování shledal soud potřebným doplnit je o znalecký posudek z oboru školství a kultura, odvětví psychologie, specializace psychologie dětská, a proto k jeho vypracování byla přibrána znalkyně PhDr. Anna Balatová. Ta znalecký posudek vypracovala a doručila soudu dne 11.9.2014, avšak s ohledem na operaci jednoho z členů senátu a nutnou rekonvalescenci nebylo možno hlavní líčení konat dříve než právě dne 14. ledna 2015. Protože od prvního hlavního líčení konaného dne 30.5.2014 uplynula již delší doba, soud postupoval dle ust. § 219 odst. 3 tr. řádu a se souhlasem stran přečetl protokol o minulém hlavním líčení včetně výsledků dosud provedeného dokazování. Poté dovyslechl obžalovaného k aktuálním osobním a majetkovým poměrům, vyslechl svědkyni [redacted] a konečně i znalkyni PhDr. Annu Balatovou. Ta byla přítomna výslechů obžalovaného i svědkyně [redacted], mohla slyšeným osobám pokládat otázky a s poznatky pocházejícími z těchto výslechů pak také v rámci přednesu svého znaleckého posudku pracovala.

Z výše uvedených a soudem provedených důkazů bylo zjištěno, že jednání popsané ve výroku rozsudku se skutečně stalo. Je to **obžalovaný**, který se k protiprávní činnosti plně doznal, spontánně o ní vypovídal, podrobně se vyjádřil též k dotazům soudu a dalších na řízení zúčastněných osob. Vyjádřil se tak, že velmi lituje toho, co spáchal, přičemž soud považuje jeho lítost za upřímnou. To je dovozováno z toho, že od počátku trestního řízení s orgány policie spolupracoval, opakovaně se k protiprávnímu jednání doznal, jsou patrny známky zlepšení docházky i studijních výsledků, kteréžto možno vztáhnout k počátku trestního řízení. Taktéž neverbální projev obžalovaného v hlavním líčení koresponduje s jím vyslovenou lítostí.

Obžalovaný ke svým osobním a majetkovým poměrům uvedl, že si nevydělává žádné peníze, bydlí s matkou, otec s nimi od jeho dětství nebydlí. Má sourozence, bratra [redacted], kterému je 23 let, který s nimi již aktuálně nebydlí. S otcem se stýkal dříve, nyní už ne. Od šesté třídy měl problémy s chováním, a to až do prvního ročníku středního odborného učiliště, nyní se učí na zedníka. Navštěvoval psychiatra, měl problémy s tím vydržet na jednom místě, provokoval učitele, lezl po celé třídě. Rodiče se rozvedli v době, kdy mu bylo asi pět let, od té doby s nimi žádný partner matky nebydlel. V osmé třídě propadal, znovu propadl na středním odborném učilišti, ale po této události se podstatně zlepšil, rád by do budoucna žil normální život. V současné době studuje s průměrným prospěchem, není nikde trestně stíhán, nebyl přestupkově projednáván, má více než rok přítelkyni, se kterou též intimně žije. S důvodem trestního stíhání ji seznámil, domnívá se, že se ho přítelkyně proto trochu bojí, nutkání použít násilí při sexuálních praktikách popřel.

K projednávané věci v přípravném řízení (a v zásadě též v hlavním líčení, kde příliš nevypovídal, avšak po přečtení výpovědi z přípravného řízení potvrdil, že vše je pravda), vypověděl, že s poškozenou chodil, věděl o jejím věku, dojížděl občas za ní do Pacova. Jmenovaná souhlasila s hlazením, líbáním apod. Připustil, že ze strany poškozené došlo k manuálnímu dráždění jeho penisu až k jeho vyvrcholení. Shodně s popisem skutku v řízení před soudem i v přípravném řízení popsal, jak došlo k souloži s poškozenou, tato se jí bránila

škrábáním, kopáním a štípáním, [redacted], [redacted], [redacted]“. Uvedl dále, že ráno po znásilnění se k němu chovala poškozená jinak než dříve, bavila se s ním, ale blíže k němu nešla. Od té doby, co se to stalo, tam nebyl. Bylo mu to řečeno pěstounkou poškozené [redacted], aby tam nejezdil. O tom, co udělal, řekl [redacted] (kamarád z [redacted]), ještě o tom říkal [redacted]. Chtěl si o tom popovídat. V současné době má dívku, které je osmnáct let, měli spolu intimní kontakt a vše bylo v pořádku, bez násilí. Neměl předtím vnitřní představy o násilném pohlavním styku s dívkou. Poškozené se omluvil.

Matka nezletilé vypověděla, že je ve výkonu trestu od roku 2011 s tím, že je s dcerou v kontaktu po celou dobu. O tom, co se stalo, se nedozvěděla přímo od dcery, ale od kriminální policie. Pěstounka nezletilé, která je nevlastní matkou svědkyně, jí na návštěvě ve vězení řekla, že byla [redacted] znásilněná, ale neřekla konkrétně kým. Na dotaz svědkyně v dopisu uvedla nezletilá, že s obžalovaným chodila, a že jednoho dne se stalo to, co se stalo a že se za to stydí. Z dopisů se pozná, uvedla svědkyně, že dcera na tom není psychicky dobře. Snaží se jí dávat psychickou podporu. Výstup z výkonu trestu má dne 9.12.2014.

Soudní znalec **MUDr. Jiří Hrdlička** navrhl ve svém znaleckém posudku, který je na č.l. 76 – 81 spisu, aby došlo k nařízení sexuologické léčby obžalovaného [redacted], který jinak netrpěl v době činu duševní poruchou, byl u něj rozpoznán pouze syndrom ADHD s poruchami chování. Jeho osobnost nese navíc znaky specifické osobnostní poruchy s rysy dissociality a impulsivity. Posuzovaný byl plně schopný rozpoznat protiprávnost jednání s tím, že vzhledem k přítomnosti těžkého syndromu ADHD v kombinaci s popsanou specifickou poruchou osobnosti byla jeho schopnost své jednání ovládat snížena podstatně. V době činu byl nanejvýš ve stavu středně těžké opilosti. Vzhledem ke zvýšenému riziku sexuálně maladaptivních aktivit, jakožto možných projevů kombinace těžkého syndromu ADHD a poruchy osobnosti, má znalec za vhodné nařízení ochranné léčby sexuologické formou ambulantní. Sexuální deviace ve smyslu chorobné preference patologických vzorců sexuálního chování u posuzovaného prokázána nebyla.

Při svém výslechu před soudem na tomto svém znaleckém posudku setrval s tím, že k dotazu, proč navrhuje sexuologickou léčbu, i když není přítomna sexuální deviace, uvedl, že s ohledem na to, že čin byl specificky sexuálně motivován, je sexuologická léčba lepší než také možná psychiatrická léčba. Jde o to, že v rámci ní se předpisuje lék, který snižuje nejen sexuální tenzi, ale i agresivitu a ofenzivitu obecně, aniž by měl vliv na psychiku. [redacted] nesvědčí pro závěr o tom, že by obžalovaný byl sexuálním agresorem a to proto, že tento krok sloužil pouze k tomu, aby mu usnadnil uskutečnění koitu. Sexuální agresoři mají za cíl svoji oběť znehybnit, ale nebývá u nich v popředí snaha o uskutečnění pohlavního styku. S ohledem na věk obžalovaného jeho osobnostní výkon ukončen definitivně není. Porucha osobnosti je u něj přítomna (a bude i v budoucnu), ale za situace, pokud bude obžalovaný korigován pravidelnými kontakty s psychiatrem či sexuologem, bude ve slušné společnosti, tak je možné, že dojde k tomu, že se zmírní projevy poruchy osobnosti, která by však ve špatné společnosti, např. ve vězení, naopak mohla pokračovat směrem horším. Lék, který by mu příslušel, je lék [redacted], který netlumí psychiku, pouze specificky snižuje tvorbu testosteronu, který úzce souvisí se sexuálním chováním i obecně agresivitou. Tento lék nevylučuje schopnost běžného pohlavního styku.

Poškozená [redacted] v přípravném řízení vypověděla, že zprvu bylo chození s [redacted] v pořádku, pak se k ní však zachoval špatně. Byli spolu na pouti, [redacted] přišel kolem 23:00 hodin večer, a když na ní dýchnul, poznala, že něco pil. Přišel k její posteli, začal na ní sahat, ona mu řekla, aby toho nechal, ale on jí začal sundavat kalhoty. Bránila se. [redacted] přes odpor tyto kalhoty sundal, pak sundal i kalhotky, sobě sundal též kalhoty, [redacted], [redacted], [redacted]. Ještě dvakrát mu říkala, aby toho nechal. Trvalo to chvíli, [redacted]. Když se rozešli, tak z toho nebyla smutná, už před touto poutí se s [redacted] hádali. Jiného kluka nemá, jenom kamaráda.

Pěstounka nezletilé [redacted] vypovídala v přípravném řízení obsáhleji k životu se čtyřmi nezletilými dětmi, které má v pěstounské péči. K obžalovanému uvedla, že k nim občas jezdil z [redacted] na výlety, později už jezdil spíše za [redacted]. Věděla, že mezi nimi něco je, ale nikdy neviděla, že by se drželi za ruce nebo se líbali. Při [redacted] pouti se [redacted] začal chovat divně, začal chodit sám ven, kde byl s nějakými holkami, možná i kluky, a [redacted] byla doma „taková divná“. V neděli o pouti, asi kolem oběda, řekla [redacted] něco v tom smyslu, ať se sbalí a vypadne. Asi za tři týdny přišla domů [redacted] a povídala, že má průšvih, neboť [redacted] prý všude „rozkecal“, že spolu něco měli a že se řeší v kontaktním centru, že ji [redacted] znásilnil. Proto událost nahlásila na policii. V hlavním líčení zopakovala skutečnosti plynoucí z výpovědi v přípravném řízení a dále dodala, že nezl. [redacted] je v místě nového bydliště spokojená, má už nějaké kamarády, byť navázání nových přátelství chvíli trvalo. Stále však nechce mít nic bližšího s žádným chlapcem. Poslední dobou, v souvislosti se soudním řízení, se jí vrací noční můry. Je jinak velmi důvěřivá, ke každému, kdo se k ní chová hezky, pojme okamžitě důvěru bez ohledu na to, co je to za člověka. Na Vánoce byla u matky, která byla propuštěna z výkonu trestu, přijela však rozčarovaná, neboť jí byl matkou dohazován lesbický vztah. V novém místě bydliště nezletilá dochází do učebního oboru pomocné kuchařské práce, nejsou s ní jinak problémy. Má za to, že se nezletilá trochu zlepšila, v noci už dobře spala, ale nyní se její stav opět zhoršil, klepou se jí ruce apod. Obžalovaný věděl, kolik je jí let, opakovaně na to upozorňován, poškozená byla v tomto směru taktéž poučena. Svědkyně vypověděla, že by byla schopna tolerovat držení se za ruce a občasný polibek, neboť děti romského původu jsou v tomto ohledu poněkud nezdrženlivější. Nezletilá pak brala na vědomí, že je mladší 15-ti let, svědkyně se domnívá, že by k pohlavnímu styku nesvolila. Poté, co se v klubu [redacted] v [redacted] hovořilo o tom, že byla znásilněna, neboť tím se obžalovaný mezi kamarády chlubil, odmítala nezl. [redacted] vycházet ven, neboť se stala terčem posměchu ostatních dětí. Ačkoli jinak chodila nakupovat, nyní to možné nebylo. Z domu proto vycházela až po setmění, aby se těmto dětem vyhnula. Měla pocit, že to byla její vina, že se obžalovanému neubránila. Dosud nevyhledala odbornou psychologickou pomoc, v souvislosti s přestěhováním se však vyskytly problémy s adaptací na nové prostředí u nejmladšího dítěte, o něž pečuje. Dne 5.2.2015 s ním jde k pedopsycholožce do [redacted] a nezletilou [redacted] vezme s sebou.

Svědci z řad kamarádů obžalovaného, [redacted] a [redacted], potvrdili informace, že je obžalovaný zpravil o tom, že měl pohlavní styk s poškozenou [redacted]. Přiznal se jim také k tomu, že věděl, že jí není ještě patnáct let. [redacted] je další v přípravném řízení vyslechnutý svědek, který žije v pěstounské péči spolu se svými dvěma sourozenci a s [redacted]. Ten vypověděl, že se poškozená svěřila pěstounce, že měla s [redacted] pohlavní styk.

Se souhlasem stran přečtené úřední záznamy o podání vysvětlení svědků [redacted] a [redacted] (č.l. 90 – 93, resp. 109 – 110) nepřináší do věci žádné zásadní informace. [redacted] pouze potvrdil, že navštívil paní [redacted] o [redacted] pouti. Od této poutě se mu začala [redacted] zdát nějak divná, ale ona sama se mu s ničím nesvěřila. Pak se od pěstounky dozvěděl, že [redacted] již není panna.

[redacted], matka obžalovaného, potvrdila jeho informace, které podal ke svým osobním a majetkovým poměrům. Uvedla, že zásadní problémy v základní škole začaly v šesté třídě s nástupem puberty, kdy [redacted] ve škole zlobil při vyučování, chtěl být středem pozornosti. Užíval nějaké léky na zklidnění, které mu předepisoval psychiatr.

Z lékařské gynekologické zprávy vyplývá, že poškozená již není virgo intacta. Zprávy k osobě obžalovaného pak nepřinášejí žádné negativní informace o jeho chování na veřejnosti, neboť jmenovaný nebyl přestupkově projednáván ani nemá žádný záznam v rejstříku trestů. Co se pak zprávy školy týká, uvedeno v ní je, že se při vyučování plně nesoustředí, neodhadne důsledky svého jednání, s některými spolužáky i vyučujícími má časté neshody. Opakovaně byly řešeny jeho kázeňské problémy. Nedokončil první ročník učebního oboru kuchařské práce a požádal o jeho opakování poté, co se dostavil zcela nepřipraven na opravné zkoušky v srpnu 2013. Poslední zpráva školy však hovoří o zlepšení jeho přístupu ke studiu, které časově spadá do doby, kdy probíhá toto trestní řízení.

Co se pak týče zprávy školy, kterou navštěvovala před svým odstěhováním do nového místa bydliště nezletilá [redacted], pak tato je komunikativní, mezi spolužáky oblíbená, ráda se předvádí, flirtuje, dělá jí dobře blízký fyzický kontakt. Snaží se být k vyučujícím slušná, ale v poslední době má problém se udržet, je vzdorovitá, drzá až vulgární a často odmlouvá. O školní práci velký zájem nemá. Aktuální úroveň jejích rozumových schopností odpovídá pásmu lehké mentální retardace. Spolupráce školy s pěstounkou je celkem dobrá, docházka do školy nezletilé je nepravidelná, někdy si ve škole stěžuje, že jí není dobře, je na ní vidět, že má kašel a je nastydlá. Koncem listopadu 2013 si stěžovala na bolest břicha, měla nateklé oči a říkala, že večer doma brečela.

Poslední zpráva školy, která byla soudem opatřena k datu 25. dubna 2014, hovoří o tom, že od předchozí zprávy k žádným změnám nedošlo, škole se nezletilá jeví jako psychicky stabilní, v kolektivu dětí se chová standardně. Přihlášku na střední školu podávala její pěstounka sama s odůvodněním, že se stěhují a nezletilá se hlásí mimo region.

Nad rámec důkazů opatřených v přípravném řízení trestním soud shledal potřebným k posouzení psychického stavu poškozené opatřit znalecký posudek. Proto byla k vypracování znaleckého posudku pedopsychologického přibrána znalkyně **PhDr. Anna Balatová**. Ta ve svém písemném znaleckém posudku, který v průběhu hlavního líčení přednesla, uvedla, že [redacted] trpěla psychologickými následky neuváženého jednání obžalovaného, neboť se to stalo v době, kdy k němu měla citový vztah. Docházelo mezi nimi běžně k nekoitálním milostným projevům, přičemž to bylo z její strany činěno dobrovolně. Nedobrovolný sex byl pro ni nejen nepříjemným vyvrcholením vztahových problémů, ale především velkým zklamáním z obžalovaného. Poruchy spánku, nedůvěra až strach z jiného vztahu, sebenejistota jsou typické projevy dopadu jednání obžalovaného. Nebylo možno zjistit, zda toto jednání mělo nějaký dopad na společenský status nezletilé, neboť se rodina z místa bývalého bydliště odstěhovala. Intenzitu a rozsah následků činu jistě ovlivnila dosavadní výchova v původní a náhradní rodině,

syndrom citové deprivace, emocionální labilita, úzkostná sebenejistota, citová křehkost a ovlivnitelnost i defektní orientace v realitě. To jsou osobnostní faktory nezralé, nevyrovnané, naivní dívky, vyplývající z ne zcela zdravého rodinného prostředí. Psychické následky posuzovaného jednání pak vycházejí nejen ze samotného protiprávního jednání obžalovaného, ale i z celé rodinné anamnézy poškozené, ale jsou při správně vedené terapii odstranitelné. Rodinné prostředí, které zabezpečuje její psychický vývoj od osmi měsíců života je sice jednoduché, ale poškozená dobře prospívá. Ne zcela kvalitní osobnostní faktory, jako je nezralost a naivita budou pravděpodobně korigovány v souvislosti s fyzickým a psychickým zráním nezletilé. [redacted]. Nicméně prognóza dobrého psychologického vývoje je s velkou pravděpodobností zaručena stávajícím rodinným zázemím, když zvládnutí povinné školní docházky bylo bez problémů výchovných či výukových. Na základě psychologického vyšetření je třeba konstatovat, že nezletilá pravděpodobně trpěla posttraumatickou stresovou poruchou, ale vzhledem k tomu, že událost se stala více než před rokem, projevy této poruchy jsou značně sníženy. Nedomnívá se tudíž, že by bylo zapotřebí psychiatrického vyšetření nezletilé. Nad rámec znaleckého posudku písemného pak znalkyně v hlavním líčení uvedla, že z hlediska dopadů znásilnění na psychiku poškozené je mnohem horší, dopustí-li se tohoto činu osoba oběti blízká.

Hodnocení důkazů a právní kvalifikace

Po takto provedeném dokazování krajský soud konstatuje, že má k dispozici dostatečný důkazní rámec dovolující učinit relevantní závěry skutkové i právní, přičemž o nich nejsou důvodné pochybnosti (§ 2 odst. 5 tr. řádu). Hodnocení provedených důkazů jednotlivě i v jejich souhrnu ve smyslu § 2 odst. 6 tr. řádu je potud jednoznačné, že tyto mezi sebou nemají zásadních rozporů, vzájemně se doplňují a vytvářejí dostatečně plastický a věrohodný obraz nejen o činu samotném, ale i o jeho okolnostech, výchovném prostředí obou jeho aktérů, jejich rodinných a tudíž i výchovných handicapech, které jistě měly vliv na jejich osobnostní ustrojení. Nejsou zároveň dány pochybnosti o jejich věrohodnosti.

Soud tak činí z jeho pohledu zcela jednoznačný závěr, a sice, že se obžalovaný dopustil jednání výše popsaného a v něm je zapotřebí shledávat zvlášť závažný zločin znásilnění spáchaný na dítěti mladším 15-ti let ve smyslu § 185 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Byla jím totiž naplněna nejen objetivní stránka trestného činu, nýbrž i stránka subjektivní, daná vědomostí obžalovaného o věku nezletilé tempore criminis i o nepřípustnosti ofensivního sexuálního jednání vůči druhé osobě, projevuje-li tato odpor. Doznání obžalovaného pak plně koresponduje s popisem události tak, jak jej podala [redacted]. Koresponduje i s výsledky znaleckého zkoumání osoby obžalovaného a konečně také se znaleckým posudkem zabývajícím se osobou poškozené a neoddiskutovatelným důkazem, který představuje lékařská zpráva z oboru gynekologie. Podle názoru soudu nejsou dány žádné důvody pro úvahy o tom, že není protiprávní jednání obžalovaného prokázáno. Tyto přímé důkazy totiž podporují i důkazy svou povahou nepřímé, jako svědectví kamarádů obžalovaného, kteří vypověděli, že je obžalovaný seznámil s tím, že má za sebou pohlavní styk s poškozenou. Je přitom zřejmé, že se nejednalo o prostou oznamovací větu, nýbrž jakousi formu vychloubání se, že k pohlavnímu styku došlo, což jistě může mít ve skupině vrstevníků pachatele jistý statusový význam. Faktem ovšem zůstává, že tato informace se záhy stala „věcí veřejnou“ v důsledku mající další traumatizující dopad na nezletilou [redacted], která si dle znalkyně

klade za vinu, že znásilnění nezabránila. Obě tyto skutečnosti pak neblaze zasáhly její již tak zejména problematickým dětstvím narušenou sebeúctu. Osobnost obžalovaného a poškozené přitom byla dostatečným způsobem zjištěna nejen znalecky, ale též ze zpráv z místa bydliště, resp. ze školy. Konkrétní dopady činu na osobnost poškozené soud zjišťuje ze znaleckého posudku znalkyně dr. Balatové, přičemž z něj vyplývá, že není zapotřebí nějaké další náročnější léčení poškozené, že sice tato událost byla pro ni traumatizující, ovšem v současné době již není možno zjistit, zda konkrétní dopady na život poškozené jsou v příčinné souvislosti s jednáním, které je obžalovanému prokazováno. Posudek současně nevyloučil, že po činu u poškozené byla přítomna posttraumatická stresová porucha (resp. ji považuje za skoro jistou), ovšem tato v současné době již téměř vymizela, resp. projevy této poruchy se již v masivní podobě nevyskytují.

Z tohoto důvodu nebylo na místě přikročit k pořízení znaleckého posudku psychiatrického, který by existenci této poruchy verifikoval. Tudíž již nelze uvažovat o možnosti naplnění dalšího kvalifikačního momentu, kterým by bylo způsobení těžké újmy na zdraví ve smyslu § 185 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku.

Otázky dopadu na život poškozené pak byly důležité též z pohledu rozhodování o uplatněném nároku na náhradu nemajetkové újmy, přičemž to, jakým způsobem se s touto otázkou soud vyrovnal, bude předmětem další části odůvodnění tohoto rozhodnutí.

Trest

Osobnost obžalovaného obecně a jeho psychický stav v době spáchání činu zvláště, pak byly předmětem zkoumání soudu v další fázi jeho rozhodovací činnosti, která nastává po učinění závěru o vině obžalovaného nějakým trestným činem, a tou je fáze **rozhodování o trestu.**

Při úvahách o něm soud musel vzít v úvahu kritéria daná ust. §§ 38 a násl. tr. zákoníku upravujících otázku přiměřenosti trestních sankcí a stanovení konkrétního druhu a výměry trestu (§ 39 tr. zákoníku). Konstatoval přitom především to, že se jedná o zvlášť závažný zločin, jehož se dopustil obžalovaný na dívce, která nedosahovala věku patnácti let, v době činu jí však bylo již 14 let a 10 měsíců. Navíc se jednalo o dívku, se kterou obžalovaný měl milostný poměr a jeho součástí bylo provozování i jistých nekoitálních milostných praktik. Na jednu stranu je tato skutečnost důležitá z toho pohledu, že obžalovaný neútočil vůči neznámému, anonymnímu objektu, ale zneužil situace, kdy byl přítomen v ložnici poškozené a neovládl kombinaci mírné opilosti a svého osobnostního ustrojení, které determinuje syndrom ADHD a dissociální porucha osobnosti, na stranu druhou je však třeba vidět, že obžalovaný od samého počátku trestního řízení plně spolupracoval s orgány činnými v trestním řízení, doznal se k protiprávnímu jednání, respektoval žádost pěstounky nezletilé, aby se již více neobjevoval v [redacted], kde v té době poškozená bydlela, a v této souvislosti proto nutno konstatovat, že lze předpokládat i poměrně dobré možnosti resocializace obžalovaného. U toho, kromě problémů ve škole, jež jsou aktuálně podstatně menšího rázu, než tomu bylo před spácháním tohoto činu, nebylo zjištěno žádného jiného asociálního jednání, nebyl dosud trestán, v místě bydliště k jeho chování nejsou závažné připomínky, nebyl přestupkově projednáván. To vše, spolu se stanoviskem znalce psychiatra, resp. sexuologa, o tom, že pravidelné docházení na nařízenou ambulantní sexuologickou péči s užíváním léků potlačujících agresivitu a sexuální pud může

kladně působit na jeho chování, mělo podstatný vliv na úvahy krajského soudu při volbě druhu a výměry trestu.

Zásada přiměřenosti trestní sankce totiž vymezuje trestání příkazem, že trest musí být ukládán jen v takové výměře, která je ještě dostačující k dosažení žádoucího účinku na chování obžalovaného, tedy trestu přiměřeného ve smyslu § 38 odst. 2 a následující tr. zákoníku. Musí přitom být zohledněny nejen osobní danosti pachatele a oběti, rodinné, majetkové i jiné poměry pachatele, možnosti jeho nápravy, pohnutka, jeho chování po činu, dopad činu na další život poškozené v krátkodobém i dlouhodobém horizontu, ale i okolnosti spáchání činu, jako je způsob jeho spáchání, místo a čas, jakož i doba, které od jeho spáchání do okamžiku vynesení odsuzujícího rozhodnutí uplynula.

Svoji podstatnou roli při trestání pak hrají i polehčující (§ 41 tr. zákoníku) a přitěžující (§42 tr. zákoníku) okolnosti.

V konkrétním případě jsou dány polehčující okolnosti ve smyslu § 41 písm. f) tr. zákoníku, tedy, že obžalovaný spáchal čin ve věku blízkém věku mladistvých, když 18 let dovršil obžalovaný teprve [redacted], tedy pouhé [redacted] před spáchání tohoto zločinu. Dále mu k dobru lze přičíst to, že ve smyslu § 41 písm. l) tr. zákoníku napomáhal při objasnění své trestné činnosti a ve smyslu § 41 písm. n), o) tr. zákoníku trestného činu upřímně litoval a vedl před spácháním trestného činu řádný život.

Dále pak je to další podstatná okolnost mající vliv na úvahy soudu o druhu a výměře ukládaného trestu. Tou je, že s ohledem na osobnostní dispozice obžalovaného, které vedly **k podstatnému snížení jeho ovládacích schopností**, spáchal trestný čin ve stavu zmenšené příčetnosti, který si nepřivodil vlivem návykové látky, ale byl vyvolán duševní poruchou ve smyslu § 27 tr. zákoníku, resp. § 123 tr. zákoníku. Jakkoli se to stalo za mírného vlivu alkoholu, ten jistě svoji roli při páchání protiprávního jednání sehrál, ale i bez něj byly ovládací schopnosti obžalovaného podstatně sníženy v důsledku těžkého syndromu ADHD v kombinaci s poruchou osobnosti s rysy dissociality a impulzivity.

Při učinění závěru o tom, že obžalovaný je trestně odpovědným jedincem, je jasné, že musí být ukládán trest odnětí svobody s ohledem na trestní sazbu a velký význam chráněného zájmu, který byl činem dotčen. Tím je ochrana svobody rozhodování jedince v sexuální oblasti, což tím spíše platí u dítěte mladšího 15-ti let, u nějž, jak je obecně známo, jakékoli i nenásilně zahájené koitální sexuální chování může mít (a zpravidla mívá) závažné následky na další život takového jedince zejména v partnerských vztazích ve smyslu zvýšené promiskuity a vyhledávání sexuálně rizikových jednání.

Proto je při volbě konkrétní výměry trestu třeba bedlivě vážit všechny relevantní skutečnosti a zvolit takový trest, který by současně vyjadřoval jednoznačný odsudek společnosti nad jednáním obžalovaného, tohoto citelně postihl, ale zároveň nezničil možnou naději na zlepšení dosud nestabilizované osobnosti obžalovaného. Přitom to musí být trest, který odpovídá újmě, jíž poškozená [redacted] utrpěla, újmě, která rozhodně není malá, avšak zároveň újmě, kterou bude možno při dobrém vedení psychorehabilitace minimalizovat. Dále pak je nutno přihlédnout i k tomu, že jisté poruchy ve vývoji osobnosti poškozené jsou dány také jejím ne zcela šťastným dětstvím, v čemž svou zásadní negativní roli hrají rodiče. V tomto ostatně nutno hledat i problémy obžalovaného, který pochází z rozvedeného manželství a matka sama

evidentně nemohla zcela uspokojivě zvládnout výchovu syna trpícího závažnou formou ADHD (dříve lehké mozkové disfunkce), byť jí rozhodně nelze upřít snahu s tímto handicapem svého syna něco podniknout. Tento byl v péči dětského psychiatra či psychologa, dokončil základní školu. Je to jistě matka, která se jej snaží přimět k tomu, aby ukončil střední odborné vzdělání. Stojí proti ní i shledaný deficit v osobnostním ustrojení obžalovaného, který je takového charakteru, že si dle znalce vyžaduje ambulantní léčbu sexuologickou. Protože lze mít za to, že aktuálně je rodinné prostředí obou stran projednávané trestné činnosti relativně funkční a skýtá dostatečně odůvodněnou naději na normalizaci života obou, využil soud možností daných mu zákonem a za tuto velmi závažnou trestnou činnost nepřistoupil k ukládání nepodmíněného trestu odnětí svobody.

Je to ust. § 40 odst. 1, 2 tr. zákoníku, podle kterého soud při současném uložení ochranného léčení ve smyslu § 99 tr. zákoníku, a sice ochranného léčení sexuologického ve formě ambulantní, přistoupil k uložení trestu kratšího trvání než je spodní hranice zákonné trestní sazby daná ust. § 185 odst. 3 tr. zákoníku, podle níž se obžalovaný nachází v trestní sazbě od 5-ti do 12-ti let trestu odnětí svobody.

Z výše uvedených postulátů vycházeje uložil krajský soud obžalovanému trest odnětí svobody pod dolní hranicí zákonné trestní sazby, který podmíněně odložil na zkušební dobu blížící se horní hranici zákonného rozmezí.

Pro usnadnění výchovného působení na obžalovaného a včasného podchycení případných významných kriminogenních faktorů, vyslovil soud nad obžalovaným současně i dohled probačního úředníka. Je na obžalovaném, aby dodržoval stanovený dohledový plán, seznamoval probačního úředníka se svou životní situací, aby bylo možno předejít případným zásadním, zejména existenčním problémům, které by mohly u takto strukturovaného jedince vést k páchání trestné činnosti. K tomu, aby se mohlo po uplynutí zkušební doby podmíněného odsouzení rozhodnout o tom, že se obžalovaný osvědčil, však vedle plnění dohledu bude zapotřebí i to, aby se obžalovaný vyvaroval páchání trestné činnosti či opakované závažnější činnosti přestupkové, které by mohly vést k nutnosti nařídit výkon nyní podmíněně odkládaného trestu odnětí svobody již dříve, tedy už v průběhu zkušební doby. Svou roli pak při rozhodování bude hrát i to, zda se obžalovaný správně postaví k povinnosti nahradit nemajetkovou újmu, kterou svým jednáním poškozené způsobil. Soud však nespojil podmíněné odsouzení s uložením přiměřené povinnosti nahradit takto stanovenou částku, a to proto, že u obžalovaného dosud probíhá příprava na budoucí povolání, až na drobné pomocné práce a nevelký příjem z nich plynoucí, nemá zatím zdroj příjmů. Je jisté, že náhrada nemajetkové újmy neproběhne najednou, když obžalovaný pochází spíše z chudších poměrů. Ale to, jakým způsobem bude tuto částku umořovat, nejlépe osvědčí upřímnost jeho lítosti.

Dalším důležitým prvkem ve snaze vést obžalovaného k vedení řádného života bude i uložené ochranné léčení.

Ochranné léčení

Ochranné ambulantní sexuologické léčení bylo soudem uloženo v souladu s návrhem znalce, přičemž tak bylo učiněno podle ust. § 99 odst. 1 tr. zákoníku, když soud vzal za osvědčené, že v případě absence této léčby hrozí ze strany obžalovaného v budoucnu pro zájmy chráněné trestním zákonem nebezpečí (§ 96 odst. 1 tr. zákoníku), a posuzované jednání mělo svůj původ

v osobnostním ustrojení obžalovaného, které dík kombinaci těžkého syndromu ADHD a poruchy osobnosti výše specifikované, vedly k sexuálně motivovanému násilnému trestnému činu. Jakkoli by tedy bylo možno uvažovat i o ochranném léčení psychiatrickém, právě dík onomu sexuálně motivovanému ataku vůči poškozené je vhodnější ochranné léčení sexuologické ve formě ambulantní. V této souvislosti soud konstatuje, že vzal za dostatečné vysvětlení znalce MUDr. Hrdličky, které ke svému návrhu ochranného léčení v písemném vyhotovení posudku přednesl k dotazům soudu v hlavním líčení. I zde bude řádné docházení na pravidelné lékařské kontroly sledováno pro účely rozhodování o osvědčení obžalovaného ve zkušební době podmíněného odsouzení. Soud pak bude každé dva roky vyžadovat zprávy ošetřujícího lékaře, zda je ochranné léčení nezbytné či zda je ho třeba ve stanovené podobě. Je tudíž jisté, že jakékoli problémy v této oblasti bude soud rychle vědět a bude moci provést potřebná opatření, včetně informování ostatních orgánů činných v trestním řízení, které mohou zahájit trestní řízení pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání.

Nemajetková újma

Pro rozhodování o nemajetkové újmě pak s ohledem na okamžik, kdy ke vzniku škody došlo, musel soud použít občanský zákoník účinný do 31.12.2013 (dále jen OZ). Ten k otázce nemajetkové újmy pohříchu neoplýval rozsáhlou a hlavně návodnou právní úpravou, když vše bylo řešeno cestou ochrany osobnosti podle § 13 OZ, která však již v době minulé byla poměrně rozsáhle zmapována judikaturou soudů České republiky. Takto k otázce vzniku nemajetkové újmy v souvislosti se znásilněním ženy možno odkázat na rozsudek ***Nejvyššího soudu ze dne 19. června 2013, sp. zn. 8 Tdo 46/2013, uveřejněný pod číslem 14/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.*** Oproti aktuální úpravě nemajetkové újmy dle nového občanského zákoníku (dále jen NOZ), která vychází z poněkud jiných postulátů, byl nárok na peněžité plnění nahrazující nemajetkovou újmu v úpravě ochrany osobnosti podle § 13 odst. 1 OZ odvozován od toho, zda bylo dostatečné přiměřené zadostiučinění provedené jinými způsoby než v penězích, jako je tomu např. v podobě odsouzení původce nemajetkové újmy, veřejná omluva apod. Teprve tehdy, je-li újmy tak velká, že toto přiměřené zadostiučinění není dostatečné, nastupuje možnost úhrady nemajetkové újmy v podobě peněžité. Podrobně viz následující část odůvodnění tohoto rozsudku.

Nemajetková újma byla do trestního řádu zavedena zákonem č. 181/2011 Sb., který s účinností ode dne 1. 7. 2011 vedle náhrady škody zakotvil mimo jiné i nemajetkovou újmu, a proto je podle § 43 odst. 3 tr. řádu poškozený oprávněn také navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit v penězích škodu nebo nemajetkovou újmu, jež byla poškozenému trestným činem způsobena. Za nemajetkovou újmu se považuje příkoří, které se projevuje jinde než na majetku (např. v osobní sféře). Nepřímo však může mít i majetkové důsledky. Podle druhu práv, do nichž bylo zasaženo, může obecně jít o nemajetkovou újmu všeobecně osobnostní, spotřebitelskou, soutěžní, uměleckou, vědeckou atd., přičemž není ani vyloučen souběh více druhů nemajetkové újmy v různých sférách a právních vztazích. Za způsobenou nemajetkovou újmu vzniká soukromoprávní odpovědnost, v rámci níž způsobitel (zasahovatel) za ni odpovídá, přičemž existence zavinění a jeho formy může mít podle okolností vliv na formu i míru zadostiučinění (satisfakce), které může mít v závislosti na povaze porušeného práva podobu reparace (náhrady) peněžité i nepeněžité. Vychází se zde z občanskoprávní úpravy (např. § 11 a 13 OZ, § 12 odst. 2, 3, § 20 a § 53 obch. zák. a je nově upravena i v NOZ v ust. § 2894 odst. 2, § 2951 odst. 2, apod.). S ohledem na výslovné zdůraznění v § 43 odst. 3 tr. řádu, že v adhezním řízení je možné navrhnout uložení

povinnosti obviněnému nahradit nemajetkovou újmu jen v penězích, nepřichází nepeněžní reparace nemajetkové újmy v trestním řízení v úvahu (srov. § 13 OZ, § 2951 odst. 2 NOZ). Z hlediska výše uplatněné náhrady nemajetkové újmy je třeba vycházet z občanskoprávní judikatury ***(srov. Šámal, P. a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 512).***

Z tohoto vymezení je zřejmé, že nemajetková újma v penězích je zakotvena v občanském zákoníku v ustanovení § 13 OZ, jímž je realizováno všeobecné právo na ochranu fyzické osoby a její osobnosti (§ 11 OZ) a kterým je stanoveno právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích. Podle § 13 odst. 1 OZ má fyzická osoba právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění. Pokud by se nejevilo postačujícím zadostiučinění podle odstavce 1 zejména proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích (§ 13 odst. 2 OZ). Způsob rozhodnutí o výši náhrady nemajetkové újmy v penězích upravuje § 13 odst. 3 OZ tak, že ji určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo. Přitom je nutné pro její vymezení vycházet i z ustanovení § 136 OZ, podle něhož, lze-li výši nároků zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo nelze–li ji zjistit vůbec, určí ji soud podle své úvahy.

V rámci adhezního řízení v trestním řízení je nutné z této občanskoprávní úpravy vycházet a v případě řádně a včas uplatněného nároku poškozeného na náhradu nemajetkové újmy v penězích vzniklé mu v důsledku trestného činu (§ 43 odst. 1, 3 tr. řádu) je soud povinen nejprve zkoumat, zda poškozený utrpěl nemajetkovou újmu ve smyslu § 13 odst. 1 OZ, která vznikla poškozenému v důsledku trestného činu obviněného, vůči němuž byl tento nárok uplatněn, a v případě, že se o nemajetkovou újmu jedná, posuzuje, zda dosahuje takové intenzity, kdy se již nejeví postačujícím jen morální zadostiučinění podle § 13 odst. 1 OZ, ale při splnění podmínek podle § 13 odst. 2 OZ má poškozený nárok na její náhradu v penězích. Proto, aby mohlo být v adhezním řízení o nároku poškozeného o nemajetkové újmě rozhodováno, musí se jednat o takový zásah, který je objektivně způsobilý vyvolat nemajetkovou újmu a který spočívá v porušení nebo ohrožení osobnosti fyzické osoby v její fyzické integritě. Musí se jednat o zásah neoprávněný, resp. protiprávní a musí být dána příčinná souvislost mezi oběma uvedenými předpoklady ***(srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2000, sp. zn. 30 Cdo 1602/99).***

Finanční zadostiučinění za nemajetkovou újmu lze poškozenému přiznat, pokud není postačující morální zadostiučinění a neoprávněným zásahem došlo ke snížení důstojnosti fyzické osoby či její vážnosti ve společnosti ve **značné míře**. Za takovou značnou míru zásahu do důstojnosti a vážnosti fyzické osoby se považuje zejména újma, kterou tato fyzická osoba vzhledem k povaze, intenzitě, opakování, trvání a šíři okruhu působení nepříznivého následku spočívajícího ve snížení její důstojnosti či vážnosti ve společnosti pociťuje a prožívá jako závažnou. Ač se určení výše tohoto zadostiučinění stává předmětem volného uvážení soudu, musí soud v každém jednotlivém případě vycházet z **úplného skutkového stavu**, a v tomto rámci se opírat o zcela **konkrétní a přezkoumatelná** hlediska. Rovněž se požaduje, aby šlo o takový zásah, který je objektivně způsobilý vyvolat nemajetkovou újmu a který spočívá v porušení nebo ohrožení osobnosti fyzické osoby a v její fyzické integritě. Musí se jednat o **zásah neoprávněný, resp. protiprávní** a musí být dána **příčinná souvislost** mezi oběma uvedenými předpoklady ***(viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2003, sp. zn. 30 Cdo 2005/2003)***. Nepostačí proto jen subjektivní pocity poškozeného ani vyvážení či zmírňování

krátkodobých újem. O snížení důstojnosti postižené fyzické osoby či její vážnosti ve společnosti ve značné míře půjde pouze tam, kde vzhledem ke konkrétní situaci, za které k neoprávněnému zásahu do osobnosti fyzické osoby došlo, jakož i s přihlédnutím k dotčené fyzické osobě, lze spolehlivě dovodit, že by **nastalou nemajetkovou újmu vzhledem k intenzitě a trvání nepříznivého následku, spočívajícího ve snížení její důstojnosti či vážnosti ve společnosti, pociťovala jako závažnou zpravidla každá fyzická osoba nacházející se na místě a v postavení postižené fyzické osoby (*srov. rozhodnutí ze dne 7. 10. 2009, sp. zn. 30 Cdo 4431/2007).***

Poté, co soud na základě těchto kritérií shledá, že se v konkrétním projednávaném případě jedná o nemajetkovou újmu a poškozený má ve smyslu § 13 odst. 2 OZ právo na její odškodnění v penězích, je povinen tuto otázku posuzovat z hledisek uvedených v § 13 odst. 3 OZ, které nestanoví žádné meze, avšak zakotvuje **dvě kritéria**, a to **a)** *závažnost vzniklé majetkové újmy* a **b)** *okolnosti, za kterých k porušení práva, tedy neoprávněného zásahu do práv poškozeného došlo*. Zejména toto druhé hledisko je stanoveno velmi obecně, čímž je dán prostor pro soudcovské uvážení ve smyslu § 136 OZ, a proto soud musí v každém jednotlivém případě vycházet z dostatečně zjištěného stavu a v tomto rámci se opírat o konkrétní a přezkoumatelná hlediska vztahující se k zjištěné míře zásahu do práv postižené osoby. Je proto povinností soudu určit výši náhrady nemajetkové újmy v penězích nejen s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy, ale současně musí i uvážit okolnosti, za nichž k porušení práva došlo. Ke zjištění uvedených okolností lze dojít jak zjištěními (především) na straně samotného škůdce, tak je současně nezbytné se s nimi vypořádat i na straně poškozené fyzické osoby v rámci úvahy ***(viz rozhodnutí Nejvyššího ze dne 29. 6. 2000, sp. zn. 30 Cdo 427/2000).***

Pro stanovení výše **nemajetkové újmy v penězích (relutární)** podle § 13 odst. 3 OZ je rozhodná i míra zavinění původce zásahu, která se stává zásadním způsobem spoluurčující a bezpochyby je i jedním z klíčových hledisek pro navýšení relutární náhrady. To odpovídá i satisfakčnímu smyslu této náhrady, kdy potřeba finanční satisfakce narůstá v přímé úměře s mírou zavinění původce zásahu, neboť vyšší mírou zavinění je vždy neoprávněnost zásahu do osobnostních práv zesílena (je zesílena křivda, za niž má přijít zadostiučinění). V tomto směru lze dojít k závěru, že v případě zlého úmyslu (záměru) na straně původce neoprávněného zásahu by měl soud svůj odsudek nad tímto společensky i právně zvlášť odsouzeníhodným chováním vyjádřit právě citelným určením výše peněžitého zadostiučinění ***(srov. přiměřeně nález Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 1586/2009, usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 5. 2002, sp. zn. IV. ÚS 315/2001, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2007, sp. zn. 30 Cdo 2625/2007).***

Nutné je dodržet i princip proporcionality, jakožto obecnou právní zásadu, která se uplatní i v případě určování výše nemajetkové újmy v penězích. Přestože proporcionalitu jako kritérium Ústavní soud vymezil v nálezu ze dne 29. 9. 2005, sp. zn. II. ÚS 350/2003, ve vztahu k náhradě škody a formuloval ji se zřetelem na závažnost způsobené škody na zdraví, možnost vyléčení či eliminace způsobené škody, a míra zavinění toho, kdo škodu způsobil, lze ho plně využít i při rozhodování o výši náhrady za nemajetkovou újmu v penězích ve smyslu § 13 odst. 3 obč. zák., a to v rámci závažnosti újmy a okolností, za nichž k porušení práva došlo.

Krajský soud tak v této věci velmi pečlivě vážil míru újmy, kterou jednáním obžalovaného nezletilá [redacted] utrpěla. Jednak se zabýval tím, že s největší pravděpodobností zprvu u ní byly dány známky posttraumatické stresové poruchy a i v současné době má ještě dílčí

problémy psychického rázu spojené s jednáním obžalovaného vůči její osobě, jednak nepřehlédl, že, byť relativně krátkodobě (několik měsíců), měla situace jistě neblahý vliv na její společenský status, kterýžto však byl napraven přestěhováním do nového místa bydliště.

Soud tak shledal, že nárok poškozené [redacted] na přiznání nemajetkové újmy v penězích je plně opodstatněn, neboť ze všech v řízení prokázaných skutečností plyne, že obžalovaný jejím znásilněním podstatně a hrubě znevážil osobnost poškozené jako dívky na počátku jejího dospělého života, připravil ji svým relativně brutálním jednáním za použití polštáře o tzv. nevinnost a nemůže být sporu, že její důstojnost trestným činem velmi významně ponížil. Z její výpovědi, znaleckého posudku i výpovědi svědkyně [redacted] je totiž zřejmé, že se se svým zážitkem chtěla nejprve vyrovnat sama a teprve poté, co zjistila, že se jím obžalovaný chlubí před kamarády, tuto skutečnost sdělila své pěstounce. Dle výpovědi právě pěstounky se povaha nezletilé po události změnila, raději nechodila ven, neboť si na ní ostatní ukazovali. To jistě svědčí pro závěr, že toto jednání brala velmi úkorně, o čemž hovoří i závěry znaleckého posudku znalkyně PhDr. Balatové, který byl na ní, bohužel až na základě opatření soudu, vypracován. S ohledem na uplynulý čas tak již nebylo možno dostatečně spolehlivě ověřit, zda u nezletilé došlo krátce po činu ke vzniku posttraumatické stresové poruchy, jakkoli je tato skutečnost velmi pravděpodobná. Není však pochyb o tom, že znásilnění mladé dívky je vždy traumatizujícím a závažným zásahem do její osobní integrity, zvláště tehdy, je-li spácháno pro ni v té době osobou blízkou, a lze se obávat, že s sebou ponese závažné důsledky pro její další sexuální i obecně partnerský život.

Konečně pak soud musel při rozhodování o výši nemajetkové újmy, když shledal, že nemajetková újma nastala a není reparovatelná pouhým morálním zadostiučiněním, vyhodnotit jako další rozhodný aspekt okolnosti dané na straně obžalovaného. Jak již bylo uvedeno výše, je za ně nutno považovat míru jeho zavinění, postoj obžalovaného k celé události, dopad události do sféry obžalovaného a jeho majetkové poměry.

Obžalovaný projevil lítost nad svým jednáním, což dokumentoval spoluprací s orgány činnými v trestním řízení i svým bezvýhradným doznáním. Lze konstatovat, že u něj došlo v souvislosti s trestním řízením k jistému zlepšení studijních výsledků, je možné, že nastalá situace bude mít pozitivní vliv na jeho další vývoj v tom, že opatření přijatá soudem mu budou bránit v opakování sociálně neakceptovatelného jednání. Současně je však nutno zohlednit, že pochází z chudších poměrů, stále se připravuje na budoucí povolání. Činu se dopustil ve stavu zmenšené příčetnosti. Po stránce fyzické nebyla poškozené způsobena žádná závažnější újma na zdraví. Jestliže proto byla v roce 2011 výše uvedeným rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 19. června 2013, sp. zn. [redacted], na úhradu nemajetkové újmy způsobené brutálně dvěma muži znásilněné mladé ženě, jíž byla současně způsobena velmi závažná poranění a tato trpí v zásadě uspokojivě neodstranitelnou poruchou prožívání partnerských vztahů s muži, přiznána Nejvyšším soudem částka 500.000 Kč, a stejná částka byla ve věci Vrchního soudu v Praze ze dne 14.11.2013, sp.zn. [redacted], přiznána nezletilé, která byla od svých 5-ti let věku do věku 9-ti let pachatelem opakovaně znásilňována, pak je zřejmé, že v konkrétním případě je nutno míru nemajetkové újmy s ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti významným způsobem redukovat. Nemůže však být sporu o tom, že pouhé morální zadostiučinění v podobě odsouzení obžalovaného není dostatečné k saturaci újmy, která u poškozené nastala, byť je dle znaleckého zkoumání při náležitém přístupu v rámci specializované psychologické péče odstranitelná. S ohledem na aktuální místo bydliště poškozené však taková odborná péče může být pouze velmi těžko uskutečnitelná, když

dostupnost příslušných specialistů je prostředky hromadné přepravy osob na hranici rozumné realizovatelnosti. To pak musí hrát roli při určení výše této újmy také.

V případě obžalovaného se nejedná o nedbalostní trestný čin, nýbrž trestný čin úmyslný, jenž se dotknul té nejintimnější součásti lidského bytí, s níž jsou spojeny ve věku poškozené zcela běžné tajné představy, sny, přání i obavy týkající se prvního pohlavního styku, osoby partnera a možných následků. O možnost volby v této podstatné součásti života obžalovaný poškozenou velmi nevybíravým způsobem připravil.

Ze všech výše uvedených důvodů krajský soud uzavírá, že nemajetková újma, která nezletilé jednáním obžalovaného vznikla, je vyčíslitelná částkou 125.000 Kč, tvořící čtvrtinu náhrad, které byly výše zmíněným, objektivně podstatně více poškozeným obětem skutečně mimořádně odporných činů přisouzeny. Tato částka byla poškozené [redacted] jako zvlášť zranitelné oběti trestného činu přiznána, přičemž se zbytkem svého uplatněného nároku do částky 200.000,-Kč byla jmenovaná odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

Co se konečně týče formulace výroku o náhradě škody, zde s ohledem na zájem na utajení místa pobytu poškozené před obžalovaným ve smyslu § 55 odst. 1 písm. c) tr. řádu, není adresa bydliště poškozené součástí trestního spisu a je vedena odděleně. Proto bylo rozhodnuto o povinnosti obžalovaného uhradit poškozené přiznanou nemajetkovou újmu k rukám její zmocněnkyně, advokátky JUDr. Aleny Vobořilové. Jedná se přitom o náhradu, která je ryze na osobu nezletilé vázána, tudíž je toliko jí náležející. Jakékoli nakládání s ní proto předpokládá předchozí svolení opatrovnického soudu. V tomto směru se tudíž doporučuje zmocněnkyni, aby v součinnosti s místně příslušným okresním soudem nezletilé vyřešila otázku způsobu přijímání plateb obžalovaného na úhradu nemajetkové újmy a tomu následně sdělila formu a způsob zaplacení této částky. Je jistě možné dohodnout nějakou formu splácení dlužné částky, která však opět bude požadovat schválení opatrovnickým soudem.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do **osmi dnů** ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, a to k Vrchnímu soudu v Praze cestou soudu podepsaného.
Odvolání **má** odkladný účinek.

Rozsudek může odvoláním napadnout
a) státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku
b) obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se jej přímo dotýká
c) zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabrání věci
d) poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody pro nesprávnost výroku o náhradě škody

Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může ho napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí.

V neprospěch obžalovaného může rozsudek napadnout odvoláním jen státní zástupce, toliko pokud jde o povinnost k náhradě škody má toto právo též poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody.

Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout kromě obžalovaného a státního zástupce i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a druh, a to ve lhůtě, v níž může podat odvolání obžalovaný. Státní zástupce tak může učinit i proti vůli obžalovaného. Je-li obžalovaný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může i proti vůli obžalovaného za něho v jeho prospěch odvolání podat též jeho zákonný zástupce a obhájce.

Odvolání musí být ve lhůtě, v níž je lze podat, nebo v další lhůtě stanovené předsedou senátu soudu prvního stupně odůvodněno, aby bylo patrno, ve kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo.

Státní zástupce je povinen v odvolání uvést, zda ho podává, byť i zčásti, ve prospěch nebo neprospěch obžalovaného.

Právo podat odvolání nepřísluší tomu, kdo se ho výslovně vzdal. Odvolání je nutno podat ve čtyřech vyhotoveních.

V Táboře dne 14. ledna 2015

Mgr. Petr Černý, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Radka Neuwirthová